

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1037/2023
21.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Весне Мاستиловић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Жељко Рајчевић, адвокат из ..., против тужене Средње школе „Свети Сава“ Сомбор, коју заступа Правобранилаштво Града Сомбора, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2932/22 од 09.11.2022. године, у седници одржаној 21.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2932/22 од 09.11.2022. године у делу става другог изреке, којим је делимично преиначена пресуда Основног суда у Сомбору П1 751/19 од 30.03.2022. године у одбијајућем делу.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2932/22 од 09.11.2022. године, као изузетно дозвољеној, у преосталом делу.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2932/22 од 09.11.2022. године, у преосталом делу.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 751/19 од 30.03.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиљи на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати износ од 431,61 динар са законском затезном каматом почев од 30.03.2021. године до исплате и да се обавезе тужена да тужиљи на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати укупан износ од 25.168,36 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, све ближе

наведено у том ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован први евентуални тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиљи на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати износ од 431,61 динар са законском затезном каматом почев од 30.03.2021. године до исплате и да се обавезе тужена да тужиљи на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати укупан износ од 24.608,36 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом трећим изреке, усвојен је други евентуални тужбени захтев, те обавезана тужена да тужиљи на име законске затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати износ од 431,61 динар са законском затезном каматом почев од 30.03.2021. године до исплате и да се обавезе тужена да тужиљи на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати укупан износ од 11.412,36 динара са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је други евентуални тужбени захтев у делу за законску затезну камату за период од 30.03.2021. године до исплате на износ обрачунате законске затезне камате од 431,61 динар. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи надокнади трошкове парничног поступка у износу од 156.726,51 динар са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж1 2932/22 од 09.11.2022. године, ставом првим изреке, одбио жалбу тужене као неосновану и потврдио пресуду Основног суда у Сомбору П1 751/19 од 30.03.2022. године у усвајућем делу досуђене разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате и затезне камате због кашњења у исплати накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз. Ставом другим изреке, делимично је усвојена жалба тужиље и преиначена наведена пресуда у одбијајућем делу, тако што је обавезана тужена да тужиљи на име разлике накнаде трошкова за долазак и одлазак са рада – градски превоз исплати још износ од укупно 13.196,00 динара у појединачно опредељеним износима са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, све ближе наведено у том ставу изреке, као и у одбијајућем делу о затезној камати, тако што је обавезана тужена да тужиљи на износ од 431,61 динар плати законску затезну камату почев од 30.03.2021. године до исплате, док је у преосталом делу жалба тужиље одбијена и наведена пресуда у одбијајућем делу потврђена. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиљи надокнади трошкове жалбеног поступка у износу од 22.855,68 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужиља је благовремено доставила одговор на ревизију тужене.

Врховни суд је, оцењујући дозвољеност ревизије у преиначујућем делу побијане пресуде, у смислу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП

(„Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), оценио да је ревизија тужене у том делу дозвољена, а применом члана 408. ЗПП оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу са туженом и живи и ради у Сомбору. Удаљеност од куће до места рада, које се налази одвојено од школе „Свети Сава“, у ..., је око 1 километар. Тужила на посао долази бициклом, таксијем или пешице, јер не постоји градски аутобуски саобраћај у терминима у складу са њеним радним временом. Градско веће Града Сомбора је у децембру 2015. године донело Закључак о висини цене радничке месечне карте у јавном саобраћају према Ценовнику АД „Севертранс“ Сомбор и у складу са уговором којим је АД „Севертранс“ Сомбор овлашћени превозник на територији Града Сомбора. Такође, градоначелник Града Сомбора је закључио споразум са овим превозником уговор о поверавању јавног линијског превоза путника на територији Града Сомбора. Одељење за образовање је донело Упутство за обрачун путних трошкова за запослене у предшколској установи, основним и средњим школама и то да се трошкови превоза радника имају рачунати у висини цене радничке месечне претплатне карте у јавном саобраћају, а према стварном месту боравка радника и броју дана присуства на раду. Исто одељење је дало начин обрачуна накнада путних трошкова. У утуженом периоду тужена је вршила обрачун и исплату путних трошкова запосленим радницима тако што је месечни износ претплатне карте „маркица за раднике са 20%“ делила са бројем радних дана у месецу и множила са бројем евидентираних дана доласка запосленог на рад. На тај начин је запослени добијао за сваки дан доласка на рад и одлазак са рада износ превозне карте умањен за 20%. Овако обрачунати износ трошкова превоза послодавац је у складу са одредбама ПКУ за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика требало да исплати до 5.-ог у месецу за претходни месец, али је ове трошкове исплаћивао са кашњењем. У периоду од 01.10.2016. године до фебруара 2021. године, тужена је обрачунала и исплатила тужили укупан износ трошкова доласка на рад и одласка са рада у висини од 100.551,64 динара. Обрачуната затезна камата на утврђена кашњења у исплати ових трошкова износи 431,61 динар.

АД „Север Транс“ Сомбор у свом ценовнику поред утврђене појединачне карте за један правац, има исказано неколико врста месечних претплатних карата за раднике. Месечна карта, без обзира којој врсти припада, омогућује превоз запосленог за сваки дан у месецу, без обзира да ли су дани радни или не. Прва категорија месечне карте у ценовнику насловљена као „као маркица без попушта“, утврђена је као производ цене повратне појединачне карте за одређену релацију и упросеченог броја радних дана од 22 на нивоу једног месеца. Поред тога што је оваква врста месечне карте већ умањена, јер је сведена на 22 дана на обрачуну а односи се на цео месец, она представља у основи обрачунску категорију на коју се примењују додатна умањења од 20%, односно 40%, у зависности како се право на месечну карту остварује. Друга категорија месечне карте је у ценовнику именована као „маркица за раднике са 20% попушта“ уз напомену да се ради о радничкој карти за уплату преко рачуна. За остваривање оваквог попушта неопходно је да послодавац и превозник закључе уговор, што омогућује послодавцу да не мора да авансира износ месечне карте, већ да дуг плаћа по испостављеном рачуну. Тужена није презентовала да је имала закључени овакав уговор за превозиоцем. Трећа категорија месечне карте је у ценовнику исказана као „маркица за све грађане са 40%

попуста“, уз напомену-радничка за авансну уплату. Попуст је могуће остварити само у случају да се месечна карта купи на почетку месеца уз обавезну авансну уплату, било на благајни или уплатом на рачун превозника. Тужена није куповала запосленима месечне карте унапред. Постоји превозна карта која се односи на једнократно плаћање појединачног превоза на одређеној релацији и месечна претплатна карта која у складу са појмом претплатне карте подразумева да се услуга плаћа унапред за одређени унапред купљени број превоза, најчешће за пун месец, што омогућава остварење одговарајућег попушта. Цене карата превозника АД „Севертранс“ Сомбор нису се мењале током спорног периода.

Вештачењем је утврђена разлика између исплаћене и припадајуће накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у три варијанте. Према првој варијанти, обрачун је извршен на бази стварних трошкова превоза, где је као основа узет производ броја долазака и појединачне превозне карте на свакој од наведених релацији, те је збир добијеног стварног трошка превоза у износу од 125.720,00 динара, стављен у однос са исплаћеним трошковима у износу од 100.551,64 динара и добијена је неисплаћена разлика за 898 долазака за рад и одлазака са рада у укупном износу од 25.168,36 динара (према овој варијанти тужилца је определила примарни тужбени захтев). Према другој варијанти, обрачун је извршен на бази месечне маркице без попушта (која представља производ 22 дана и цене повратне појединачне карте на датој релацији), тако што је у однос стављен збир појединачних превозних карата за дане долазака на рад, а највише до висине месечне маркице без попушта за дате релације, те овако добијен укупни износ од 125.160,00 динара стављен у однос са исплаћеним трошковима у износу од 100.551,64 динара и добијена је неисплаћена разлика у износу од 24.608,36 динара (према овој варијанти постављен је први евентуални тужбени захтев). Према трећој варијанти, обрачун је извршен на бази месечне маркице са 20% попушта, на тај начин што је у однос стављен збир појединачних превозних карата за дане долазака на рад, а највише до висине месечне картице са 20% попушта за дате релације, те је овако добијени укупни трошак у износу од 111.480,00 динара стављен у однос са исплаћеним трошковима у износу од 100.551,64 динара и добијена је неисплаћена разлика у износу од 11.412,36 динара (према овој варијанти је тужилца определила други евентуални тужбени захтев).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио основни и први евентуални тужбени захтев, а делимично је усвојио други евентуални тужбени захтев тужилца, прихвативши трећу варијанту налаза и мишљења вештака. Закључио је да тужилци припада накнада трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у складу са општим актом и уговором о раду, у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, у ситуацији кад послодавац није обезбедио сопствени превоз и то у висини цене месечне претплатне карте, како предвиђа уговор о раду, а који представља конкретизацију одредбе члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду и члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и досудио разлику предметне накнаде трошкова за долазак на рад и одлазак са рада утврђене према обрачуну из друге варијанте налаза вештака према цени појединачне карте спрам присуства на раду, максимално до месечне претплатне карте без умањења, као

максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом по основу трошкова превоза.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд на основу одредбе члана 118. став 1. тачка 1. Закона о раду и одредбе члана 26. став 1. и 2. Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика, закључио да тужиљи припада право на накнаду трошкова за долазак на рад и одлазак са рада у висини утврђеној према обрачуну из друге варијанте налаза и мишљења вештака према цени појединачне карте, спрам присуства на раду, а максимално до месечне претплатне карте без умањења, као максималног износа који је послодавац у обавези да исплати запосленом на основу трошкова превоза. Насупрот наводима ревизије, правилно другостепени суд закључује да је без утицаја чињеница да запослени такву врсту карте нису могли купити код превозника АД „Севертранс“ Сомбор. Ово је без утицаја, јер послодавац са превозником није закључио уговор који би омогућили куповину карата са попустом.

Из наведених разлога, ревизија тужене је делимично одбијена и одлучено као у ставу првом изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП.

У преосталом делу тужена је изјавила посебну ревизију против правноснажне пресуде донете у другом степену, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучио као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда нису испуњени услови за одлучивање о ревизији тужене као изузетно дозвољеној у смислу одредбе члана 404. ЗПП.

Пресуђењем у овој парници није одступљено од судске праксе у којој је расправљено питање права запослених у основним и средњим школама и домовима ученика за накнаду трошкова превоза за долазак и одлазак са рада и заузето становиште да им припада право на исплату ових трошкова у висини цене превозне карте у јавном саобраћају, ако послодавац није обезбедио сопствени превоз, те да није условљено ни постојањем организованог јавног превоза, ни удаљеношћу места запослења, већ једино постојањем стварних трошкова за долазак и одлазак са рада који се одређује према броју ефективних радних дана и цене појединачне карте у јавном превозу.

Имајући у виду наведено, применом члана 404. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлучујући о дозвољености ревизије на основу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни суд је оценио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена, ако је изјављена против пресуде против које се по закону не може поднети (члан 403. став 1. и 2.).

Одредбом члана 441. ЗПП, прописано је да је ревизија дозвољена у парницама о заснивању, постојању и престанку радног односа.

У споровима ради новчаног потраживања из радног односа, ревизија је дозвољена под истим условима као у имовинскоправним правним споровима који се односе на новчано потраживање.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе.

У конкретном случају тужба је поднета 04.11.2019. године, а вредност предмета спора побијаног дела је 11.412,36 динара, што је мање од 40.000 евра, па је Врховни суд оценио да ревизија тужене није дозвољена.

Из тих разлога, Врховни суд је применом члана 403. ЗПП, одлучио као у ставу трећем изреке.

Захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, јер трошкови састава одговора на ревизију не представљају потребне трошкове у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**